

Lihakeskusliitto ry
Eteläranta 10
00130 Helsinki
puh. 040 5151379
email mari.hannuksela@lihakeskusliitto.fi

LAUSUNTO

17.5.2024

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

viite: lausuntopyyntö VN/29985/2023 Elintarvikemarkkinalainsäädännön muutos

Lihakeskusliitto ry kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Lihakeskusliitto ry on liha- ja valmisruokateollisuuden perhe- ja pk-yritysten etujärjestö. Jäsenet ovat teurastamoita, lihanleikkaamoita ja lihatukkuja, lihanjalostajia ja valmisruokayrityksiä. Jäsenyritykset toimivat kovan kilpailun paineessa itseään suurempien, sekä kotimaisten että ulkomaisten, yritysten keskellä. Lihakeskusliiton jäsenyritykset ovat kokoaan merkittävämpiä työllistäjiä eri puolilla Suomea.

Elintarvikemarkkinavaltuutetulta hyviä onnistumisia

Lihakeskusliitto ry arvostaa elintarvikemarkkinalainsäädäntöä sekä elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston tekemää työtä. ETMV on liha- ja valmisruokateollisuuden kannalta tärkeä viranomainen. Neljän ensimmäisen toimintavuoden aikana on saatu isoja onnistumisia. Tärkein on ruokaketjun keskeisistä toimijoista koostuva yhteistyöryhmä. Sen avulla koko ketju pystyi sopeutumaan, kun Venäjän hyökkäys Ukrainaan aiheutti valtavan kustannuskriisin. Jo sovittujen valikoimajaksosopimusten hintoja avattiin. Samalla vältettiin lukuisia konkursseja sekä alkutuotannossa että teollisuudessa.

Seuraava tulikoe tuli vuoden 2023 huhtikuussa, kun elintarvikemarkkinalain muutokset olivat tulossa voimaan. Maksuaikoja koskevat tulkinnat aiheuttivat kiistaa, ja ETMV puuttuikin asiaan ja mm. julkaisi maksuaikoja koskevan ohjeistuksen.

Parannettava heikomman – ei aina alkutuotannon - asemaa

Nyt käsittelyssä olevien muutosten esittelyssä kerrotaan, että tarkoitus on mm. parantaa alkutuottajien asemaa. Lihakeskusliitto huomauttaa, ettei alkutuotanto läheskään aina ole se, joka on heikommassa asemassa. Elintarvikemarkkinalain tarkoitus tulee olla, että heikommassa asemassa olevan osapuolen asemaa parannetaan riippumatta siitä, missä osassa ruokaketjua tämä toimii.

Turha odotella toimenpidepyyntöjä, julkisuuslaki esteenä

Valtionhallinnolla ja medialla meni aika pitkään sitä ihmetellessä, miksi yritykset eivät tee elintarvikemarkkinavaltuutetulle (ETMV) toimenpidepyyntöjä. Toimenpidepyyntöt ovat julkisia, ja niihin liittyvää lisätietoa saa käsiinsä julkisuuslain mukaisella tietopyynnöllä. ETMV:n toimiston tuoreessa vuosikertomuksessa todetaankin, että

”ilmiö on koko EU:n laajuinen ja johtuu ymmärrettävästi liikesuhteen katkeamisen pelosta”.

Lihakeskusliitto ymmärtää erittäin hyvin, etteivät heikot osapuolet uskalla tehdä toimenpidepyyntöjä.

Viime syksynä ETMV ryhtyi tekemään anonyymejä yrityskyselyitä, ja saikin esiin runsaasti epäkohtia. Nyt alkaa sitten varsinainen työ. ETMV toivoo, että ”yhteistyössä alan toimijoiden etujärjestöjen kanssa ongelmia voidaan kustannustehokkaasti vähentää”. Samaa toivotaan Lihakeskusliitossa. Ostajan ja myyjän välillä on aina jännite, ja näin pitää ollakin. Silti alkutuotanto, teollisuus ja kauppa ovat syvästi riippuvaisia toisistaan.

Ehdotetut muutokset hyviä

Lihakeskusliitto kannattaa elintarvikemarkkinavaltuutetun tiedonsaantioikeuksien laajentamista ja elintarvikemarkkinavaltuutetun ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston välistä yhteistyötä tietojen analysoinnissa.

Riittävästi resursseja työhön

Lihakeskusliitto painottaa, että Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimisto tarvitsee työhönsä riittävät resurssit. Budjettivaroin on turvattava vähintään hallitusohjelman mukaiset varat, ja tuntuvasti enemmänkin.

Resursseja tarvitaan siihen, että ruokaketjun kaikkia osapuolia ohjataan tuntemaan ja ennen kaikkea noudattamaan säädöksiä.

Kunnioitavasti

Lihakeskusliitto ry:n puolesta

Mari Hannuksela, toimitusjohtaja

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 2 pages before this page

Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende